

PORADNIK DLA PEDAGOGÓW

DOTYCZĄCY
WSPÓŁPRACY POLICJI
Z PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI

Warszawa 2013

Szanowni Państwo!

Bardzo zachęcam do przeczytania tej publikacji. Powstała ona z inicjatywy Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego we współpracy z Komendą Stołeczną Policji. Kierujemy ją przede wszystkim do nauczycieli i wychowawców zatrudnionych w placówkach oświatowych m.st. Warszawy.

Obserwowane od długiego czasu, wśród dzieci i młodzieży, narastanie zjawisk patologicznych m.in.: uzależnienia od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych, mimowolne stawianie się ofiarami nieuzasadnionej agresji i przemocy oraz uleganie wpływom grup rówieśniczych, stało się podstawowym powodem wydania poradnika dla pedagogów. Środowisko szkolne w dużej mierze ogniskuje powstawanie sytuacji niepożądanych i prawnie zagrożonych. Mając na uwadze dobro naszych dzieci, chcemy wspólnie z podmiotami odpowiedzialnymi za wychowanie i kształtowanie młodego pokolenia, skutecznie ograniczać negatywne zjawiska.

Autorzy opracowania, w syntetyczny sposób, zebrali w nim szereg informacji przydatnych w pracy z młodzieżą, określających sposoby i zasady postępowania w przypadkach zaistnienia różnorodnych zagrożeń oraz ryzykownych zachowań zaobserwowanych wśród uczniów.

Dzięki wskazówkom i porodom zawartym w przygotowanym materiale dowiecie się Państwo, jaki jest obowiązujący tryb prawny i zasady postępowania Policji w stosunku do nieletnich, jaka jest odpowiedzialność karna nieletnich za popełnianie czynów zabronionych, jakie obowiązki i uprawnienia ciążyą na dyrektorach i nauczycielach szkół, wobec ucznia/sprawcy czynu karalnego i wiele innych.

W poradniku zamieszczony został wykaz jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji oraz instytucji zajmujących się sprawami bezpieczeństwa i porządku publicznego, z którymi należy lub powinno się kontaktować w zasygnalizowanych sprawach.

Gońco polecam lekturę Poradnika z nadzieją, że będzie on dobrym przewodnikiem oraz przydatnym zbiorem wiadomości i ostrzeżeń.

Ewa Gawor

Dyrektor Biura Bezpieczeństwa
i Zarządzania Kryzysowego
Urzędu m.st. Warszawy

Publikacja przygotowana przez
Wydział Prewencji Komendy Stołecznej Policji
we współpracy
z Biurem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Urzędu m.st. Warszawy

Materiał wydany w ramach realizacji
programu prewencyjnego Komendy Stołecznej Policji
„Edukacja prawna w szkołach z udziałem warszawskiej Policji”
oraz
Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa
obywateli i porządku publicznego dla m.st. Warszawy
na lata 2011–2014 pn. „Bezpieczna Warszawa”

Współpraca autorska
podinsp. Dorota Musiałowska
podinsp. Edyta Bekisz
kom. Karolina Makos

Publikacja finansowana przez
Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Urzędu m.st. Warszawy
oraz

rekomendowana przez
Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy

Egzemplarz bezpłatny

ISBN 978-83-63269-16-6

Wydawnictwo miasto stołeczne Warszawa

Spis treści

I.	Demoralizacja	6
	1. Definicja i przepisy prawne dotyczące demoralizacji nieletnich	6
	2. Używanie alkoholu i narkotyków przez nieletnich	7
	3. Ujawnienie na terenie szkoły substancji przypominającej narkotyk.....	10
II.	Dopalacze	12
	1. Dlaczego młodzież sięga po substancje psychoaktywne?	12
	2. Oznaki pozwalające podejrzewać używanie środków odurzających	13
	2. Oznaki pozwalające podejrzewać używanie środków odurzających	13
	4. Jak rozmawiać z młodzieżą o substancjach psychoaktywnych?	13
III.	Uczeń jako sprawca bądź ofiara czynu karalnego	15
	1. Pojęcie czynu karalnego	15
	2. Sposób postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego.....	17
	3. Sposób postępowania wobec ucznia – ofiary czynu karalnego	17
IV.	Prawa i obowiązki pokrzywdzonego	18
	1. Podstawowe prawa pokrzywdzonego	18
	2. Podstawowe obowiązki pokrzywdzonego	23
V.	Uprawnienia Policji	24
	1. Legitymowanie ucznia	24
	2. Przeszukanie	25
	3. Przesłuchanie ucznia	25
	4. Zatrzymanie ucznia.....	25
VI.	Ważne informacje dla dyrektorów szkół	27
VII.	Patrole szkolne	28
VIII.	Zasady postępowania dyrektora szkoły po otrzymaniu informacji o podejrzeniu podłożenia ładunku wybuchowego lub innego środka rażenia zbiorowego	30
IX.	Pojęcie funkcjonariusza publicznego	33
X.	Przykłady przestępstw ściganych z urzędu, na wniosek i z oskarżenia prywatnego	35
	1. Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ściganych z urzędu	35
	2. Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ściganych na wniosek pokrzywdzonego	36
	3. Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ściganych z oskarżenia prywatnego	37
XI.	Stalking – przestępstwo związane z komunikacją elektroniczną	38
XII.	Przestępstwa z nienawiści	41
	1. Wybrane przestępstwa z Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń	43
XIII.	Program profilaktyczny Komendy Stołecznej Policji „STOP PRZEMOCY W SZKOŁACH”	44
XIV.	Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego dla m.st. Warszawy na lata 2011 – 2014 pn. „Bezpieczna Warszawa”	45
XV.	Wykaz komórek ds. nieletnich organizacyjnych patologii jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji	47
XVI.	Inne instytucje zajmujące się zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich	50
XVII.	Wykaz wybranych aktów prawnych dotyczących problematyki zapobiegania demoralizacji i przestępczości dzieci i młodzieży	52
XVIII.	Wykorzystane publikacje	55

I. DEMORALIZACJA

1. Definicja i przepisy prawne dotyczące demoralizacji nieletnich

Demoralizacja – to szczególnie intensywna i względnie trwała postać niedostosowania społecznego, proces odchodzenia od obowiązujących wartości moralnych, przejawiający się w przestępczości, korupcji oraz wykolejeniu jednostek; stan moralnego upadku i zepsucia, rozluźnienia dyscypliny.

Do przejawów demoralizacji zaliczamy:

- popełnienie czynu zabronionego;
- systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego;
- używanie alkoholu lub innych środków (np. narkotyków) w celu wprowadzenia się w stan odurzenia;
- uprawianie nierządu (prostytcja);
- włóczęgostwo (np. ucieczki z domu);
- przynależność do grup przestępczych.

Zgodnie z art. 4 § 1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2010 r., nr 33, poz. 178 z późn. zm.): „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu”.

Zachowania świadczące o nieprzystosowaniu społecznym (m.in. wagar, zachowania agresywne, wandalizm, ucieczki z domu, palenie tytoniu, picie alkoholu, używanie narkotyków, popełnianie wykroczeń i drobnych kradzieży), nie występują jako zdarzenia jednostkowe, lecz jako zespoły systematycznych i negatywnych postępowań o dużym stopniu intensywności i trwałości. Szczególną postacią niedostosowania społecznego jest „demoralizacja”.

Przepisy *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* stosuje się w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18.

2. Używanie alkoholu i narkotyków przez nieletnich

W przypadku uzyskania przez nauczyciela informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, należy przyjąć następujący sposób działania:

- nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy;
- wychowawca informuje o fakcie pedagoga lub psychologa szkolnego i dyrektora szkoły;
- wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację; przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców; w przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem; w czasie

rozmowy profilaktycznej może zaproponować im skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki, w celu objęcia go programem terapeutycznym;

- jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się na wezwanie w szkole, a z wiarygodnych źródeł nadal napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich);
- podobnie, szkoła powiadamia Sąd lub Policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów; dalsze postępowanie podlega kompetencjom tych instytucji;
- jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie polegają one na przynależności do grupy przestępczej czy popełnieniu przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły;
- w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu, zgodnie z art. 304 § 2 *Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. z 1997 r., nr 89, poz. 555 z późn. zm.), szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

Jeżeli nauczyciel podejrzewa, że uczeń na terenie szkoły znajduje się pod wpływem środków odurzających bądź alkoholu, sposób postępowania powinien być następujący:

- nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy o swoich przypuszczeniach;
- odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego;
- stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie;
- wzywa karetkę pogotowia w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej;

- zawiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły;
- gdy rodzice (opiekunowie) odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji, decyduje przedstawiciel zespołu ratownictwa medycznego, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły (placówki);
- szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a uczeń jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób;
- w przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości* Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie 24 godziny);
- o fakcie umieszczenia ucznia (który nie ukończył 18 lat), w izbie wytrzeźwień lub w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, zawiadamia rodziców (opiekunów) oraz sąd rodzinny – Policja, (ust. 6 pkt 1 art. 40 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.*).

Jeżeli powtarza się taka sytuacja, że uczeń (przed ukończeniem 18 lat), będąc pod wpływem alkoholu lub narkotyków, znajduje się na terenie szkoły, to szkoła ma społeczny obowiązek powiadomienia o tym Policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego (art. 4 § 1 *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.*).

Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie określone w art. 43¹ ust. 1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*; o takim fakcie należy powiadomić Policję; dalsze postę-

---

¹ „Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- 1) stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo
- 2) obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³” (art. 46 ust. 3 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*).

powanie podlega kompetencjom tej instytucji.

Zgodnie z *Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, w Polsce jest karalne:

- posiadanie narkotyków (zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3);
- posiadanie znacznej ilości narkotyków (zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 5);
- produkcja narkotyków (zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3);
- handel narkotykami (zagrożone karą pozbawienia wolności od roku do lat 10);
- udzielanie lub nakłanianie do użycia narkotyków (zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3).

3. Ujawnienie na terenie szkoły substancji przypominającej narkotyk

Postępowanie nauczyciela, który ujawnił na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk:

- zachowując środki ostrożności, uniemożliwia dostęp osób niepowołanych do substancji;
- podejmuje próby ustalenia (w miarę możliwości i działań pedagogicznych), do kogo należy znaleziona substancja;
- powiadamia dyrektora szkoły i wzywa Policję;
- po przyjeździe Policji niezwłocznie wskazuje ujawnioną substancję oraz przekazuje wszelkie informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Gdy nauczyciel podejrzewa, że konkretny uczeń jest w posiadaniu substancji odurzającej, sposób postępowania powinien być następujący:

- nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga),

ma prawo zażądać, aby uczeń dobrowolnie przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni ubrania (**nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia**), jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji;

- o swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów) ucznia i wzywa ich do osobistego stawiennictwa;
- w przypadku, gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, szkoła wzywa Policję; funkcjonariusz przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy;
- jeżeli uczeń dobrowolnie wyda substancję, nauczyciel jest zobowiązany ją zabezpieczyć przed dostępem innych osób, a następnie powiadamia Policję, której przekazuje substancję;
- sporządza dokładną notatkę, w której zapisuje spostrzeżenia oraz ustalenia dotyczące zdarzenia.

II. DOPALACZE

1. Dlaczego młodzież sięga po substancje psychoaktywne?

Większość młodzieży sięga po substancje psychoaktywne, poszukując dodatkowych źródeł stymulacji. Jeśli nie znajduje jej w zajęciach sportowych, muzycznych, hobby itp., wówczas może sięgnąć po substancje odurzające.

Innym powodem sięgania po te substancje może być moda, chęć ucieczki od otaczających problemów (np. kłopoty w domu, szkole, rozstanie z dziewczyną/chłopakiem), identyfikacja z grupą rówieśniczą, czy też problemy natury emocjonalnej.

Osoby, które rozpoczęły zażywanie substancji psychoaktywnych, nie wiedzą, że uciekając od swoich problemów, narażają się na dużo poważniejsze zagrożenie, jakim jest uzależnienie. Ta świadomość, niestety przychodzi często za późno.

Uzależnienie od środków odurzających lub substancji psychotropowych – zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania środków odurzających lub substancji psychotropowych na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem (*Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*).

Dopalacze, jak również wszelkie inne substancje oddziałujące na świadomość, potrafią silnie uzależnić.

Przy długotrwałym i niekontrolowanym ich „zażywaniu” niemal jest pewne, nie tylko uzależnienie, ale także wyniszczenie organizmu łącznie z zaburzeniami funkcjonowania układu nerwowego, pracy serca, wątroby i nerek.

2. Oznaki pozwalające podejrzewać używanie środków odurzających przez ucznia to m.in.:

- zmiany nastroju (od euforycznego po stan lęku i paniki);
- zachowania nieadekwatne do sytuacji;
- zaburzenia koordynacji ruchowej;
- niepokój psychoruchowy;
- przysypianie na lekcji;
- powolne, bełkotliwe wypowiedzi lub słowotok;
- przekrwione lub szkliste oczy, zwężone lub bardzo rozszerzone źrenice (niereagujące na światło), opadające powieki.

Oznaki te mogą również być objawem wielu chorób. W przypadku zaobserwowania u ucznia niektórych z wymienionych wyżej sygnałów, wskazana jest konsultacja z psychologiem, pedagogiem szkolnym lub prawnymi opiekunami ucznia.

3. Sygnały, na które rodzice powinni zwrócić szczególną uwagę:

- ciężki, słodkawy zapach wyczuwalny w pokoju, na ubraniu czy włosach;
- częste wietrzenie pokoju;
- posiadanie atropiny do zakraplania oczu (służy do powiększenia zmniejszonych źrenic po zażyciu niektórych substancji psychoaktywnych);
- nagłe zainteresowanie chemią i botaniką;
- próby uprawiania nowych rodzajów roślin, sprowadzanie nasion

- i sadzonek;
- nadejście niespodziewanych paczek i przesyłek z kraju i zagranicy;
- korzystanie ze skrytek, zamykanie szuflad.

4. Jak rozmawiać z młodzieżą o substancjach psychoaktywnych?

Znajomość problematyki narkomani, narkotyków, substancji psychoaktywnych, ich wyglądu, sposobu zażywania, opisu stanów jakie po nich występują, jest bardzo ważna dla rodziców i nauczycieli w procesie wychowania dzieci i młodzieży. Przystępując do rozmowy musimy być dobrze przygotowani, znać fakty dotyczące uzależnień.

Do tej wiedzy trzeba jeszcze dodać chęć i umiejętność prowadzenia rozmowy z młodzieżą, bowiem źle podawana informacja o narkotykach, może wręcz zachęcić ich do spróbowania, zatem:

- należy rozmawiać o narkomanii, jako o zjawisku zagrażającymu zdrowiu i życiu; zapoznać młodzież z mechanizmami wchodzenia w uzależnienie, uświadomić przyczyny szkodliwego wpływu na organizm; ważne jest szukanie sposobów radzenia sobie z problemami oraz wspólne zastanowienie się nad tym, co może uchronić dziecko przed uzależnieniem;
- grożenie, straszenie lub wygłaszanie kazań sprawia, że dzieci „stają się głuche”; o wiele skuteczniejsze są rozmowy prowadzone w swobodny sposób przy okazji filmu, czy artykułu w gazecie; powinna to być dyskusja poprzedzona pytaniem: co o tym myślicie?, jakie jest wasze zdanie?

III. UCZEŃ JAKO SPRAWCA BĄDŹ OFIARA CZYNU KARALNEGO

1. Pojęcie czynu karalnego

Czyn karalny – czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w następujących przepisach *Ustawy z dnia 20 maja 1971 roku Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r., poz. 482)*:

art. 51	zakłócanie porządku publicznego albo wywoływanie zgorzelenia w miejscu publicznym
art. 69	niszczenie, uszkodzanie lub usuwanie znaków umieszczonych przez organ państwowy
art. 74	niszczenie, uszkodzanie lub usuwanie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu

art. 76	rzucanie kamieniami lub innymi przedmiotami w pojazd będący w ruchu
art. 85	samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych
art. 87	prowadzenie pojazdu przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka
art. 119	kradzież lub przywłaszczenie mienia o wartości do 250 zł
art. 122	paserstwo mienia o wartości do 250 zł
art. 124	niszczenie lub uszkodzanie mienia, jeśli szkoda nie przekracza 250 zł
art. 133	spekulacja biletami wstępu
art. 143	utrudnianie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego

Przestępstwo – czyn człowieka bezprawny, karalny, zawiniony i społecznie szkodliwy w stopniu większym niż znikomy (art. 1 § 1 i 2 *Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 1997 r., nr 88, poz. 553 z późn. zm.*); przestępstwo może być zbrodnią albo występkiem.

Wykroczenie – czyn człowieka społecznie szkodliwy, zawiniony, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 500 zł lub nagany.

Zgodnie z ***Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich***, w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub udziału w grupie przestępczej, ***szkoła jako instytucja ma obowiązek zawiadomienia o tym fakcie prokuratora lub Policji.***

Art. 4 § 2

„Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję”.

Art. 4 § 3

„Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie

zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu”.

2. Sposób postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego

Postępowanie nauczyciela wobec **ucznia – sprawcy czynu karalnego** powinno być następujące:

- o fakcie niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły;
- ustalić okoliczności czynu oraz ewentualnych świadków zdarzenia;
- w przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, przekazać go pod opiekę dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego;
- powiadomić rodziców ucznia;
- w przypadku poważnych spraw (rozbój, kradzież, uszkodzenie ciała itp.), gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest szkole znana, należy niezwłocznie powiadomić Policję, w innych przypadkach powiadomienie Policji może nastąpić później, np. w formie pisemnej;
- zabezpieczyć ewentualne dowody lub przedmioty pochodzące z przestępstwa, a następnie przekazać je Policji.

3. Sposób postępowania wobec ucznia – ofiary czynu karalnego

W przypadku, gdy uczeń jest ofiarą czynu karalnego, nauczyciel powinien podjąć następujące czynności:

- udzielić pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnić jej udzielenie (poprzez wezwanie karetki pogotowia w przypadku, jeśli ofiara doznała obrażeń);
- niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły;
- powiadomić rodziców ucznia;
- niezwłocznie wezwać Policję (w przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia); w innych przypadkach powiadomienie Policji może nastąpić później, np. w formie pisemnej.

IV. PRAWA I OBOWIĄZKI POKRZYWDZONEGO

1. Podstawowe prawa pokrzywdzonego

- pokrzywdzony w postępowaniu przygotowawczym jest stroną uprawnioną do działania we własnym imieniu i zgodnie z własnym interesem (art. 299 § 1 k.p.k.);
- jeżeli pokrzywdzonym jest małoletni albo ubezwłasnowolniony całkowicie lub częściowo, prawa jego wykonuje przedstawiciel ustawowy albo osoba, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje (art. 51 § 2 k.p.k.);
- jeżeli pokrzywdzonym jest osoba nieporadna, w szczególności ze względu na wiek lub stan zdrowia, jego prawa może wykonywać osoba, pod której pieczęć pokrzywdzony pozostaje (art. 51 § 3 k.p.k.);

- w razie śmierci pokrzywdzonego prawa, które by mu przysługiwały, mogą wykonywać najbliższe osoby, a w wypadku ich braku lub nieujawnienia – prokurator działając z urzędu (art. 52 k.p.k.);
- za pokrzywdzonego, który nie jest osobą fizyczną czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu (art. 51 § 1 k.p.k.); pokrzywdzony może w toku postępowania karnego ustanowić swojego pełnomocnika (art. 87 § 1 k.p.k.);
- pokrzywdzony może złożyć wniosek o wyłączenie sędziego, prokuratora, innych osób prowadzących postępowanie przygotowawcze oraz innych oskarżycieli publicznych, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość, co do jego bezstronności w danej sprawie (art. 42 § 1 k.p.k., art. 47 k.p.k.);
- pokrzywdzony może złożyć do prokuratora (w postępowaniu przygotowawczym) lub do sądu (w postępowaniu sądowym) wniosek o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu, jeżeli w sposób należyty wykáže, że nie jest w stanie ponieść kosztów związanych z pełnomocnictwem bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny (art. 87 § 1 i 88 § 1 k.p.k.);
- pokrzywdzonemu oraz instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie przysługuje zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, a stronom – na postanowienie o jego umorzeniu; uprawnionym do złożenia zażalenia przysługuje prawo przejrzenia akt (art. 306 § 1, 325a § 2 k.p.k.);
- osobie lub instytucji, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, przysługuje zażalenie do prokuratora nadrzędnego albo do prokuratora powołanego do nadzoru nad organem, któremu złożono zawiadomienie, jeżeli nie zostanie w ciągu 6 tygodni powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 3, 325a § 2 k.p.k.);
- w razie złożenia przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie niektórych sprawców, obowiązek ścigania obejmuje również inne osoby, których czyny pozostają w ścisłym związku z czynem osoby wskazanej we wniosku; przepis ten nie dotyczy najbliższych osoby składającej wniosek (art. 12 § 2 k.p.k.); wniosek może być cofnięty w postępowaniu przygotowawczym za zgodą prokuratora, a w postępowaniu sądowym za zgodą sądu – do rozpoczęcia przewodu sądowego

na pierwszej rozprawie głównej; nie dotyczy to przestępstwa określonego w art. 197 k.k. (art. 12 § 3 k.p.k.);

- jeżeli pokrzywdzony nie ukończył 15 lat, czynności z jego udziałem powinny być, w miarę możliwości, przeprowadzone w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna, chyba że dobro postępowania stoi temu na przeszkodzie (art. 171 § 3 k.p.k.);
- w sprawach o przestępstwa określone w rozdziale XXV Kodeksu karnego (przeciwko wolności seksualnej i obyczajności) pokrzywdzonego, który w chwili czynu nie ukończył 15 lat, powinno się przesłuchiwać w charakterze świadka tylko raz, chyba że wyjdą na jaw istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania, lub zażąda tego podejrzany, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego (art. 185a § 1 k.p.k.);
- jeżeli zachodzi uzasadniona obawa użycia wobec pokrzywdzonego, występującego w sprawie w charakterze świadka, przemocy lub groźby bezprawnej może on zastrzec dane dotyczące miejsca zamieszkania do wyłącznej wiadomości sądu lub prokuratora; w takim wypadku pisma procesowe doręcza się wówczas do instytucji, w której pokrzywdzony jest zatrudniony lub na inny wskazany przez niego adres (art. 191 § 3 k.p.k.);
- w razie okazania osoby podejrzewanej, pokrzywdzony może domagać się, aby czynność tę przeprowadzono w sposób wyłączający możliwość jego rozpoznania przez osobę rozpoznawaną (art. 173 § 2 k.p.k.);
- przesłuchanie pokrzywdzonego w charakterze świadka może nastąpić przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość (art. 177 § 1a k.p.k.);
- pokrzywdzonego, który nie może się stawić na wezwanie z powodu choroby, kalectwa lub innej nie dającej się pokonać przeszkody, można przesłuchać w miejscu jego pobytu (art. 177 § 2 k.p.k.);
- pokrzywdzony może składać wnioski o dokonanie czynności śledztwa lub dochodzenia (art. 315 § 1, 325a § 2 k.p.k.);
- jeżeli czynności śledztwa lub dochodzenia nie będzie można powtórzyć na rozprawie, pokrzywdzony i jego przedstawiciel ustawowy mogą być dopuszczeni do tej czynności, chyba że w razie zwłoki,

zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub zniekształcenia dowodu; organ prowadzący postępowanie przygotowawcze może także dopuścić pokrzywdzonego do udziału w innych czynnościach śledztwa lub dochodzenia (art. 316 § 1, 317, 325a § 2 k.p.k.);

- pokrzywdzony w toku śledztwa lub dochodzenia może zwrócić się do sądu z żądaniem przesłuchania świadka, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo, że nie będzie można go przesłuchać na rozprawie (art. 316 § 3 k.p.k.);
- organ prowadzący postępowanie przygotowawcze ma obowiązek doręczenia pokrzywdzonemu odpisu postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłych albo instytucji naukowej lub specjalistycznej oraz zezwala na wzięcie udziału w przesłuchaniu biegłego i zapoznanie się z opinią, jeżeli została złożona na piśmie (art. 318 k.p.k.);
- pokrzywdzony uczestniczący w czynnościach podpisując protokół może zgłosić zarzuty, co do jego treści (art. 150 § 2 k.p.k.);
- pokrzywdzony ma prawo do sporządzenia odpisu protokołu czynności, w której uczestniczył lub miał prawo uczestniczyć, jak również dokumentu pochodzącego od niego lub sporządzonego z jego udziałem (art. 157 § 3 k.p.k.);
- pokrzywdzony ma prawo otrzymać na swój koszt po jednej kopii zapisu dźwięku lub obrazu utrwalonej w ten sposób czynności procesowej (art. 147 § 4 k.p.k.);
- pokrzywdzony, za zgodą prowadzącego postępowanie, może w toku postępowania przygotowawczego przeglądać akta i sporządzać z nich odpisy, a także złożyć zażalenie na odmowę udostępnienia akt (art. 156 § 1, 159 k.p.k.);
- pokrzywdzony może złożyć wniosek o wydanie odpłatnie kserokopii dokumentów z akt sprawy, a za zgodą prowadzącego postępowanie przygotowawcze może on otrzymać odpłatnie uwierzytelnione odpisy lub kserokopie (art. 156 § 2 i 5 k.p.k.);
- pokrzywdzonemu przysługuje zażalenie na czynności inne niż postanowienia i zarządzenia naruszające jego prawa (art. 302 § 2 k.p.k.);
- pokrzywdzony może złożyć wniosek lub wyrazić zgodę na wniosek oskarżonego o skierowanie sprawy do instytucji lub osoby godnej

zaufania w celu przeprowadzenia między nimi postępowania medialnego (art. 23a § 1 k.p.k.);

- pokrzywdzony może wnieść do sądu akt oskarżenia o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego w razie powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania; termin do wniesienia aktu oskarżenia wynosi miesiąc od doręczenia pokrzywdzonemu zawiadomienia o postanowieniu; akt oskarżenia powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata (art. 55 § 1 i 2 k.p.k.);
- pokrzywdzony po wniesieniu aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego może aż do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego złożyć oświadczenie, że chce działać w charakterze oskarżyciela posiłkowego (art. 53 i 54 k.p.k.) lub powoda cywilnego (art. 62 k.p.k.); jeżeli wystąpi z powództwem cywilnym w toku postępowania przygotowawczego, może żądać jego zabezpieczenia. Na postanowienie, co do zabezpieczenia roszczenia przysługuje zażalenie do sądu (art. 69 § 2 i 3 k.p.k.);
- w razie umorzenia lub zawieszenia postępowania przygotowawczego, w którym zgłoszone było powództwo cywilne, pokrzywdzony w terminie 30 dni od daty doręczenia postanowienia może żądać przekazania sprawy sądowi właściwemu do rozpoznawania spraw cywilnych (art. 69 § 4 k.p.k.);
- pokrzywdzony jako oskarżyciel posiłkowy, ma prawo składać wnioski dowodowe, być obecnym na całej rozprawie, zadawać pytania przesłuchiwanym osobom oraz złożyć apelację od wyroku; jeżeli wyrok został wydany przez sąd okręgowy – apelacja musi być sporządzona i podpisana przez adwokata (art. 446 k.p.k.);
- jeżeli nie wytoczono powództwa cywilnego, pokrzywdzony może aż do zakończenia pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego na rozprawie głównej złożyć wnioski o orzeczenie obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody w całości lub części; z takim samym wnioskiem pokrzywdzony (lub inna uprawniona osoba) ma prawo wystąpić do sądu w razie skazania sprawcy za czyn określony w art. 46 § 1 k.k. (art. 49a k.p.k.).

2. Podstawowe obowiązki pokrzywdzonego:

- pokrzywdzony ma obowiązek stawić się na każde wezwanie organu prowadzącego postępowanie (art. 177 § 1 k.p.k.); na pokrzywdzonego, który bez usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo bez zezwolenia tego organu wydalil się z miejsca czynności przed jej zakończeniem, można nałożyć karę pieniężną w wysokości do 10.000 złotych, a ponadto zarządzić jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie (art. 285 § 1 i 2 k.p.k.);
- jeżeli karalność czynu zależy od stanu zdrowia pokrzywdzonego, nie może on sprzeciwić się oględzinom i badaniom nie połączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym (art. 192 § 1 i 3 k.p.k.);
- w przypadku zaistnienia wątpliwości, co do stanu psychicznego pokrzywdzonego jego stanu rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego spostrzeżeń, sąd lub prokurator może zarządzić jego przesłuchanie z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa (art. 192 § 2 k.p.k.);
- w celu ograniczenia kręgu osób podejrzanych lub ustalenia wartości dowodowej ujawnionych śladów od pokrzywdzonego można pobrać odciski daktyloskopijne, wymaz ze śluzówki policzków, włosy, ślinę, próby pisma, zapach, wykonać fotografię osoby lub dokonać utrwalenia głosu (art. 192a § 1 k.p.k.);
- pokrzywdzony przebywający za granicą, ma obowiązek wskazać adresata dla doręczeń w kraju; w razie nieuczynienia tego pismo wysłane na ostatnio znany adres w kraju albo, jeżeli adresu tego nie ma, załączone do akt sprawy uważa się za doręczone (art. 138 k.p.k.);
- jeżeli pokrzywdzony, nie podając nowego adresu, zmienia miejsce zamieszkania lub pobytu pod wskazanym przez siebie adresem, pismo wysłane pod tym adresem uważa się za doręczone (art. 139 § 1 k.p.k.).

V. UPRAWNIENIA POLICJI

1. Legitymowanie ucznia

Na terenie szkoły każdy uczeń może zostać wylegitymowany przez Policję!

Legitymowanie (art. 15 *Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji Dz. U. z 2011 r., nr 287, poz. 1687 z późn. zm.*) ma na celu przede wszystkim:

- identyfikację osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia;
- ustalenie świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego;
- wykonanie polecenia wydanego przez sąd, prokuratora, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego;
- identyfikację osób wskazanych przez pokrzywdzonych jako sprawców przestępstw lub wykroczeń;
- poszukiwanie osób zaginionych lub ukrywających się przed organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości.

2. Przeszukanie

Na terenie szkoły można dokonać **przeszukania** w celu:

- znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym (art. 219 k.p.k.);
- wykrycia lub zatrzymania oraz przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej (art. 219 k.p.k.).

3. Przesłuchanie ucznia

Dopuszczalne jest **przesłuchanie ucznia** na terenie szkoły, przy czym:

- jeżeli uczeń nie ukończył 17 lat, a jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego, przesłuchanie nieletniego powinno odbywać się w obecności rodziców lub opiekuna albo obrońcy, a jeżeli zapewnienie ich obecności byłoby w danym wypadku niemożliwe, należy wezwać nauczyciela, przedstawiciela powiatowego centrum pomocy rodzinie lub przedstawiciela organizacji społecznej, do których zadań statutowych należy oddziaływanie wychowawcze na nieletnich lub wspomaganie procesu ich resocjalizacji (art. 39 u.p.n.);
- ucznia można przesłuchiwać w charakterze świadka, przy czym jeżeli osoba przesłuchiwana nie ukończyła 15 lat, czynności z jej udziałem powinny być, w miarę możliwości, przeprowadzone w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna, chyba że dobro postępowania stoi temu na przeszkodzie (art. 171 § 3 k.p.k.).

4. Zatrzymanie ucznia

Najdrastyczniejszą sytuacją, jaka może spotkać ucznia w szkole, jest **zatrzymanie** przez Policję. Jednak, aby mogło nastąpić, musi zaistnieć jedna z wymienionych niżej przesłanek:

- istnieje uzasadnione przypuszczenie, że uczeń popełnił przestępstwo i zachodzi potrzeba umieszczenia ucznia w policyjnej izbie dziecka (art. 40 § 1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich*: „Jeżeli jest to konieczne ze względu na okoliczności sprawy, Policja może zatrzymać, a następnie umieścić w policyjnej izbie dziecka nieletniego, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, a zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu, albo gdy nie można ustali tożsamości nieletniego”);
- przeciwko uczniowi toczy się postępowanie karne, a sąd lub prokurator zarządzili przymusowe doprowadzenie ucznia (art. 247 k.p.k.);
- uczeń jest świadkiem w procesie karnym, a organ prowadzący postępowanie (Policja, prokurator, sąd) zarządził przymusowe doprowa-

- dzenie ucznia (art. 285 § 2 k.p.k.);
- uczeń stwarza w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia (art. 15 ust. 1 pkt 3 *Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji*);
  - uczeń w stanie nietrzeźwości swoim zachowaniem stwarza zagrożenie lub znajduje się w okolicznościach zagrażających jego życiu lub zdrowiu innych osób (art. 40 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*).

VI. WAŻNE INFORMACJE DLA DYREKTORÓW SZKÓŁ

- w przypadku zatrzymania ucznia przez Policję na terenie szkoły, funkcjonariusz powinien przedstawić powód przybycia i okazać legitymację służbową;
- dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej, w celu sporządzenia własnej dokumentacji;
- psycholog szkolny, pedagog szkolny lub nauczyciel powinien sprowadzić nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant poinformuje ucznia o przyczynach jego przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. o przesłuchaniu, okazaniu itp.

Każda wizyta policjantów w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym kompetentnym pracownikiem szkoły.

VII. PATROLE SZKOLNE

Patrol szkolny – to dwuosobowy zespół, składający się z policjanta i strażnika miejskiego albo samych policjantów lub samych strażników miejskich, realizujący zadania prewencyjne i interwencyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w rejonach szkół.

Zadania patrolu szkolnego:

- patrolowanie rejonu przyległego do szkół i boisk szkolnych;
- podejmowanie interwencji w stosunku do zaobserwowanych zachowań niemieszczących się w ogólnie przyjętych normach (zachowania o charakterze chuligańskim, handel narkotykami, kradzieże, rozboje, wymuszenia itp.);
- reagowanie na zdarzenia związane ze sprzedażą alkoholu i tytoniu nieletnim oraz z używaniem przez nich środków odurzających;
- rozpoznawanie potencjalnych zagrożeń;
- kontrola miejsc grupowania się nieletnich;
- reagowanie na przemoc rówieśniczą;
- reagowanie na uchylanie się dzieci od obowiązku szkolnego;
- utrzymywanie kontaktu z dyrektorami i pedagogami szkolnymi;

- uczestniczenie w spotkaniach z uczniami oraz ich rodzicami, a także podejmowanie szeroko rozumianych działań z zakresu prewencji kryminalnej.

Prowadzenie działań prewencyjnych w formie patroli szkolnych podyktowane jest przede wszystkim potrzebą przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu nieletnich oraz ochroną uczniów przed możliwością stania się ofiarami przestępstwa. Patrole szkolne mają na celu utrzymanie ścisłej współpracy z placówkami oświatowymi dla zwiększenia realnego poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej poprzez eliminowanie zagrożeń i zjawisk patologicznych.

To właśnie podczas patroli szkolnych policjanci i strażnicy miejscy przeprowadzają największą liczbę rozmów profilaktycznych z małoletnimi, potencjalnie zagrożonymi demoralizacją.

Patrole szkolne są pozytywnie oceniane przez kierownictwo szkół i kadre pedagogiczną i jednocześnie stanowią dla niej znaczące wsparcie w procesie wychowawczym młodego człowieka.

VIII. ZASADY POSTĘPOWANIA DYREKTORA SZKOŁY PO OTRZYMANIU INFORMACJI O PODEJRZENIU PODŁOŻENIA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO LUB INNEGO ŚRODKA RAŻENIA ZBIOROWEGO

1. Dyrektor szkoły bądź osoba zastępująca go, dokonuje analizy otrzymanej informacji, a następnie podejmuje następujące działania:

- powiadamia Policję o zagrożeniu terrorystycznym;
- podejmuje decyzję o przerwaniu pracy szkoły, w tym prowadzeniu lekcji itp.;

- podejmuje decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji pracowników i uczniów z obiektu zagrożonego w trybie alarmowym.
- 2. Do czasu przybycia Policji, dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona kieruje działaniami.
- 3. Pomieszczenia ogólnodostępne, takie jak korytarze, klatki schodowe, hole, windy, toalety, piwnice, strychy, oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, powinny być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej obiektu.
- 4. Przedmiotów, urządzeń i rzeczy, których (w ocenie użytkowników obiektu) wcześniej nie było, a zachodzi podejrzenie, że mogą to być ładunki wybuchowe, **nie wolno dotykać**. O ich lokalizacji należy natychmiast powiadomić kierującego akcją i inne osoby z bezpośredniego otoczenia. Miejsce to należy odizolować przed dostępem innych.
- 5. Należy zachować spokój, aby nie dopuścić do przejawów paniki.
- 6. Należy wyznaczyć zewnętrzne miejsca bezpieczne do koncentracji uczniów (poza terenem szkoły), a następnie zliczyć osoby ewakuowane celem sprawdzenia, czy nikt nie pozostał w budynku szkoły.

Powiadomienie Policji o ujawnionym zagrożeniu

Obowiązkiem każdej osoby, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego, bądź innej substancji rażenia zbiorowego, jest przekazanie tej informacji dalej, tak by ostatecznie dotarła ona do właściwych służb – najczęściej Policji czy Straży Pożarnej. W szkole jednak pierwszą osobą, która musi dowiedzieć się o zagrożeniu jest jej dyrektor, który decyduje o powiadomieniu Policji.

Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje:

- adres szkoły, numer telefonu, swoje dane personalne i zajmowane stanowisko;
- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot);
- treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, wykorzystując do tego notatki wykonane z trakcie rozmowy z tą osobą oraz poczynione na miejscu ustalenia;

- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia;
- adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej zagrożenie (jeśli to możliwe);
- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

UWAGA ! Powiadomienia Policji dokonuje dyrektor szkoły lub osoba zastępująca go – dokonanie tego przez ucznia jest niedopuszczalne. Uczeń uzyskaną informację ma niezwłocznie przekazać pracownikom szkoły.

W przypadku ujawnienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji, bądź przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo osobom tam przebywającym, wezwać Policję oraz uniemożliwić innym osobom dostęp do tych przedmiotów.

IX. POJĘCIE FUNKCJONARIUSZA PUBLICZNEGO

Funkcjonariuszem publicznym na podstawie art. 115 § 13 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r., nr 88, poz. 553 z późn. zm.) jest:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;
- poseł, senator, radny;
- poseł do Parlamentu Europejskiego;
- sędzia, ławnik, prokurator, funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, notariusz, komornik, kurator sądowy, osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy;

- osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, innego organu państwowego lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych;
- osoba będąca pracownikiem organu kontroli państwowej lub organu kontroli samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe;
- osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej;
- funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej;
- osoba pełniąca czynną służbę wojskową;
- pracownik międzynarodowego trybunału karnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe.

Ponadto, zgodnie z art. 63 *Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r., nr 97, poz. 674 z późn. zm.)*, nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w *Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny*. Przytoczony przepis mówi również o tym, że organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Wybrane przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych wg Kodeksu karnego:

art. 226 § 1 kk – *Kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.*

art. 222 § 1 kk – *Kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.*

X. PRZYKŁADY PRZESTĘPSTW ŚCIGANYCH Z URZĘDU, NA WNIOSEK I Z OSKARŻENIA PRYWATNEGO

1. Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ściganych z urzędu:

art. 158 § 1	udział w bójce lub pobiciu
art. 197	zgwałcenie
art. 200	doprowadzenie małoletniego poniżej lat 15 do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej

art. 207	znęcanie się
art. 222	naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza
art. 240 § 1	niezawiadomienie o przestępstwie
art. 270	podrabianie dokumentu
art. 278	kradzież
art. 279 § 1	kradzież z włamaniem
art. 280	rozbój
art. 281	kradzież rozbójnicza
art. 282	wymuszenie rozbójnicze
art. 284	przywłaszczenie
art. 286	oszustwo

2. Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ściganych na wniosek pokrzywdzonego:

art. 190 § 1	groźba karalna
art. 288 § 1 i 2	zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy

W przypadku przestępstw ściganych na wniosek, wszczęcie postępowania przez Policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego.

W przypadku małoletniego ucznia wniosek składa przedstawiciel ustawowy, tj. rodzic lub osoba, pod której stałą pieczę pozostaje pokrzywdzony. Wniosek o ściganie karne może złożyć pokrzywdzony, który jest pełnoletni, tj. ma ukończone 18 lat i jest poczytalny.

Jeżeli nieletni popełni przestępstwo ścigane na wniosek, a pokrzywdzony odmawia złożenia wniosku o ściganie, wówczas Policja przekazuje zebrane materiały sprawy do sądu rodzinnego celem wszczęcia postępowania o demoralizację.

3. Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ściganych z oskarżenia prywatnego:

art. 157 § 2	uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni
art. 212 § 1	zniestawienie
art. 216 § 1	zniewaga
art. 217 § 1	naruszenie nietykalności cielesnej

W przypadku przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego pokrzywdzony może wnieść skargę bezpośrednio do sądu. Skarga powinna być złożona w formie pisemnej w dwóch egzemplarzach. Ponadto pokrzywdzony zobowiązany jest wpłacić do kasy sądu rejonowego zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania. Pokrzywdzony może też skorzystać z pomocy Policji, która na jego żądanie przyjmie ustną lub pisemną skargę i w razie potrzeby zabezpieczy dowody, a następnie prześle skargę do właściwego sądu.

XI. STALKING – PRZESTĘPSTWO ZWIĄZANE Z KOMUNIKACJĄ ELEKTRONICZNĄ

W dniu 6 czerwca 2011 r. (*Ustawa z 25 lutego 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks karny, Dz. U. z 2011 r., nr 72, poz. 381*) w polskim prawie karnym pojawiło się nowe przestępstwo: tzw. stalking, definiowane jako uporczywe nękanie lub wzbudzanie uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia lub istotne naruszenie prywatności innej osoby lub osoby jej najbliższej.

Art. 190a. § 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

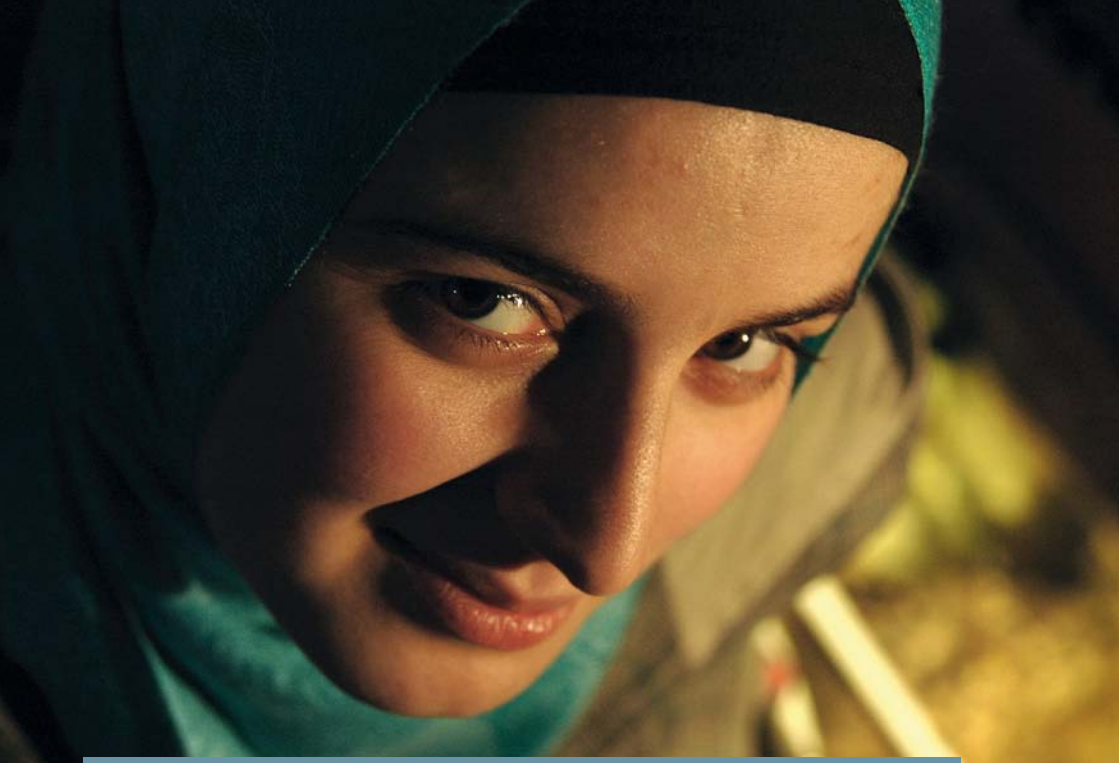
§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Stalking – to złośliwe i powtarzające się nagabywanie, naprzykrzanie się, czy prześladowanie, zagrażające czyjemuś bezpieczeństwu w tym:

- uporczywe wydzwanianie (w szczególności w porze nocnej);
- wysyłanie listów, SMS-ów, e-maili oraz inne formy cyberstalkingu;
- pozostawianie wiadomości pod drzwiami mieszkania;
- pozostawianie wiadomości na poczcie głosowej;
- wręczanie lub przesyłanie niechcianych kwiatów czy prezentów (zarówno obraźliwych, jak romantycznych i deprymująco cennych);
- natrętne składanie propozycji spotkań, wspólnych wyjazdów i propozycji seksualnych;
- śledzenie, podążanie za, zatrudnianie do tego prywatnych detektywów;
- obserwowanie, podglądanie, przebywanie w okolicy miejsca zamieszkania lub pracy, wyczekiwanie w tych miejscach w oczekiwaniu na osobę;
- natrętne przyglądanie się, dążenie do nawiązania kontaktu za pośrednictwem wspólnych znajomych i rodziny (w tym również dzieci), wypytywanie ich o szczegóły z życia prywatnego;
- wypytywanie w miejscu jej zamieszkania i pracy;
- zakładanie podsłuchu telefonicznego, przeszukiwanie prywatnych notatek i śmieci osoby celem uzyskania informacji o niej;
- wdzieranie się do mieszkania chcąc wejść w posiadanie przedmiotów osobistych, bądź pozostawianie śladów obecności celem zastraszenia;
- rejestrowanie faktów z życia prywatnego za pośrednictwem aparatu fotograficznego i sprzętu audio wideo;
- podszywanie się pod tę osobę, np. przez składanie zamówień w jej imieniu, podszywanie się pod znajomych lub rodzinę, wysyłając jej listy z fałszywymi informacjami;

- manipulowanie, np. poprzez wszczynanie postępowania karnego przeciwko tej osobie lub grożenie wszczęciem postępowania czy grożenie próbą samobójstwa celem wymuszenia na niej pewnych zachowań, w tym wymuszenia kontaktu ze stalkerem;
- uprzedmiotowienie osoby, poniżanie jej, manipulowanie przyjaciółmi i jej rodziną;
- zaczepianie w miejscach publicznych;
- niszczenie mienia prywatnego;
- szantaż emocjonalny, szantaż ekonomiczny, wyrządzanie szkody ulubieńcom – zwierzętom domowym będącym jej własnością;
- groźby (w tym groźby uszkodzenia ciała lub groźby śmierci);
- akty wandalizmu i uszkodzenia mienia, np. zarysowania, stłuczenia – celem zastraszenia (najczęściej dotyczy to samochodu osoby lub miejsca jej zamieszkania);
- wykrzykiwanie w miejscach publicznych obelg (np. w okolicy miejsca pracy lub zamieszkania).

XII. PRZESTĘPSTWA Z NIENAWIŚCI

Polska należy do tych państw europejskich, które mają niski odsetek mniejszości narodowych i etnicznych (jak wynika ze spisów powszechnych – 2002 r. i 2011 r.). Mniejszości narodowe i etniczne stanowią nieznaczną grupę ludności naszego kraju, jednakże coraz częściej występują przypadki zachowań przestępczych u podłoża, których leży agresja skierowana do osób ze względu na ich np. inną rasę, pochodzenie etniczne czy narodowość.

Przestępstwa motywowane uprzedzeniami tzw. z nienawiści są przestępstwami także ściganymi z urzędu, w związku z tym wystarczy zgłosić przestępstwo, aby organy ścigania podjęły czynności w celu wyjaśnienia danej sprawy.

Należy pamiętać, że konsekwencje tego rodzaju przestępstw mogą być znamienne w skutkach w innych obszarach np. społecznym, ekonomicznym, kulturalnym, a nawet politycznym.

Przestępstwa z nienawiści

Przestępstwem z nienawiści jest każde przestępstwo natury kryminalnej, wymierzone w ludzi i ich mienie, w wyniku którego ofiara lub inny cel przestępstwa, są dobierane ze względu na ich faktyczne bądź domniemane powiązanie lub udzielanie wsparcia grupie wyróżnianej na podstawie cech charakterystycznych wspólnych dla jej członków, takich jak faktyczna lub domniemana rasa, narodowość lub pochodzenie etniczne, język, kolor skóry, religia, płeć, wiek, niepełnosprawność fizyczna lub psychiczna, orientacja seksualna lub inne podobne cechy.

Zwykle przestępstwo różni się tym od przestępstwa z nienawiści, że ofiarą przestępstwa zwykłego może być każdy, natomiast w przypadku przestępstw z nienawiści ofiary są typowane ze względu na określone cechy.

Szczególnym rodzajem przestępstw z nienawiści jest tzw. mowa nienawiści, którą można rozważać w kategoriach przemocy słownej.

Mowa nienawiści – to forma wypowiedzi ustnej lub pisemnej oraz przedstawienia oskarżające, wyszydające i poniżające grupy i jednostki z powodów po części od nich niezależnych takich jak: przynależność rasowa, etniczna, religijna, a także płeć, orientacja seksualna itp.

Nie należy bagatelizować żadnych zdarzeń z nienawiści z uwagi na eskalację negatywnych emocji zapoczątkowaną uprzedzeniami, a prowadzącą do przemocy.

Symbole nienawiści – przekazują nienawiść, a ich celem jest wywołanie lęku u odbiorcy i poczucie realnego zagrożenia.

Często występują na ścianach budynków, na murach, transparentach, drukowane są na koszulkach, bluzach, tatuowane na ciałach nie mogą być niezauważane przez ludzi, szczególnie przez znienawidzone i dyskryminowane grupy. Pozwalają też na szybką identyfikację tych, którzy podzielają dane poglądy, styl życia i sposób działania

Symbole, to najbardziej zaawansowane narzędzie komunikacyjne, mające zdolność przekazywania ogromu znaczeń i zamiarów w formie natychmiast rozpoznawalnej.

Sytuacje związane z mową nienawiści, na które nauczyciel powinien zwrócić uwagę i zgłosić ten fakt na Policję:

- symbolika charakterystyczna dla mowy nienawiści;
- broszurki, ulotki;
- napisy na murach, graffiti, wlepki, plakaty;
- elementy ubioru, gadzety, przedmioty symbolizujące nienawiść.

W Polsce znieważanie lub nawoływanie do nienawiści na tle narodowościowym, rasowym, etnicznym, wyznaniowym jest zabronione i karalne na podstawie art. 256 i 257 Kodeksu karnego. W kodeksie karnym

znajduje się wiele artykułów, które penalizują bezpośrednio lub pośrednio czyny popełnione z pobudek rasistowskich lub w związku z przynależnością narodową, rasową czy etniczną danej osoby.

Wybrane przestępstwa z Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń:

Art. 119. § 1. Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 256. § 1. Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, nabywa, przechowuje, posiada, prezentuje, przewozi lub przesyła druk, nagranie lub inny przedmiot, zawierające treść określoną w § 1 albo będące nośnikiem symboliki faszystowskiej, komunistycznej lub innej totalitarnej.

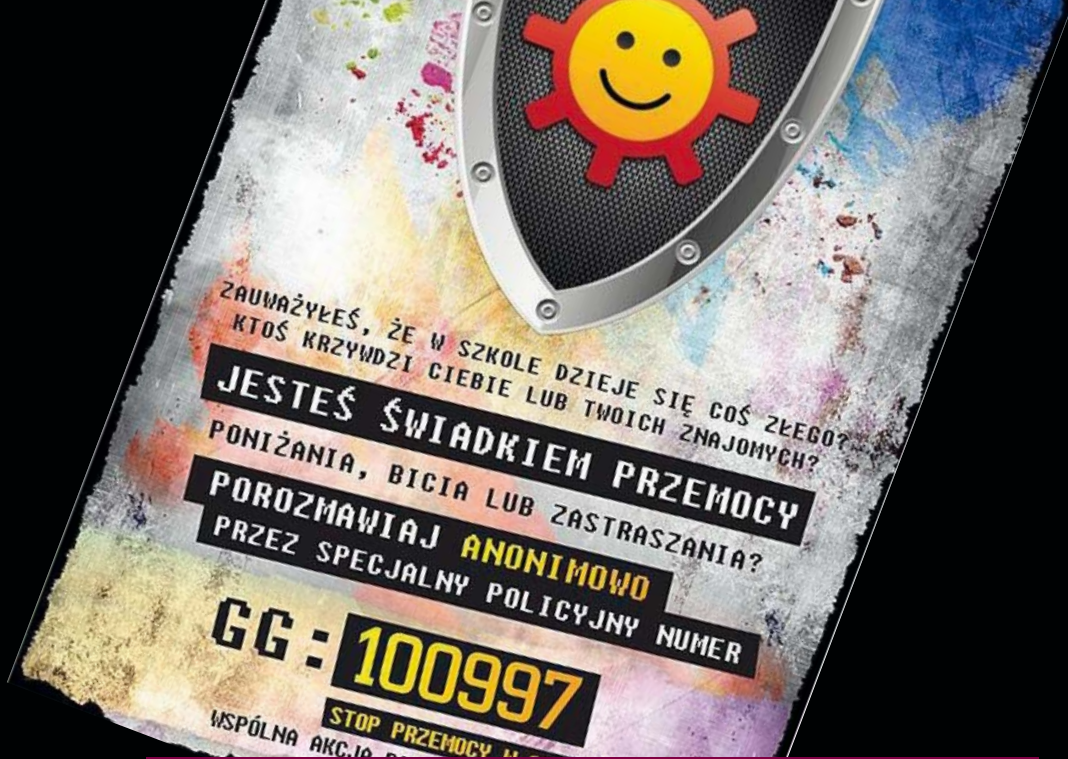
§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego określonego w § 2, jeżeli dopuścił się tego czynu w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej lub naukowej.

§ 4. W razie skazania za przestępstwo określone w § 2 sąd orzeka przepadek przedmiotów, o których mowa w § 2, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

Art. 257. Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególłą osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 63a. § 1. Kto umieszcza w miejscu publicznym do tego nie przeznaczonym ogłoszenie, plakat, afisz, apel, ulotkę, napis lub rysunek albo wystawia je na widok publiczny w innym miejscu bez zgody zarządzającego tym miejscem, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. W razie popełnienia wykroczenia można orzec przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot wykroczenia oraz nawiązkę w wysokości do 1 500 złotych lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

XIII. PROGRAM PROFILAKTYCZNY KOMENDY STOŁECZNEJ POLICJI PN. „STOP PRZEMOCY W SZKOŁACH”

W Wydziale Prewencji Komendy Stołecznej Policji został uruchomiony specjalny policyjny numer **gadu-gadu 100 997**, służący do zgłaszania przypadków przemocy rówieśniczej. Ponadto, policjanci obsługują **trzy linie telefoniczne „Stop Przemocy w Szkole” 22-603-67-95, 22-603-68-48, 22-603-76-09**, pod którymi można zgłaszać problemy związane z przestępczością na terenie szkół. Jest to efekt **porozumienia** Komendanta Stołecznej Policji zawartego przez z **ogólnopolskim komunikatorem GADU-GADU**. Pozwala to policjantom Wydziału Prewencji KSP prowadzić stałą współpracę z jednostkami i komórkami organizacyjnymi KSP oraz terenowymi jednostkami Policji w kraju, w zakresie wpływających drogą elektroniczną informacji związanych z przestępczością popełnianą na terenie szkół, jak również zapytań społeczeństwa dotyczących podejmowania przedsięwzięć mających chronić przed skutkami działań przestępczych.

XIV. PROGRAM ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI ORAZ OCHRONY BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI I PORZĄDKU PUBLICZNEGO DLA M.ST. WARSZAWY NA LATA 2011 – 2014 PN. „BEZPIECZNA WARSZAWA”

Program „Bezpieczna Warszawa” uchwalony został przez Radę Miasta Stołecznego Warszawy (uchwała nr XXXVI/885/2012) w dniu 17 maja 2012 roku.

Głównymi celami programu są:

- zmniejszenie liczby popełnianych przestępstw i wykroczeń,

- zagrożeń w ruchu drogowym oraz dalszy wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy;
- aktywizacja społeczności lokalnych do działań związanych z ograniczeniem zagrożeń środowiskowych, eliminowaniem ich przyczyn, w tym zjawisk patologii społecznej;
  - zorganizowanie zintegrowanego systemu monitorowania zagrożeń oraz sprawnego zarządzania służbami miejskimi.

Główne obszary planowanych działań programowych to;

- zapobieganie przestępczości i patologiom społecznym;
- ograniczanie i zapobieganie zagrożeniom w ruchu drogowym;
- zapobieganie naruszeniom porządku publicznego i administracyjnego;
- zapewnienie bezpieczeństwa w środkach komunikacji miejskiej;
- **zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży;**
- sprawne zarządzanie i integracja służb miejskich;
- zapewnienie bezpieczeństwa podczas imprez sportowych – na stadionach i w ich okolicy.

Program stanowi propozycję współdziałania wszystkich możliwych podmiotów – służb, instytucji, organizacji oraz mieszkańców Warszawy na rzecz bezpieczeństwa w naszym mieście, w oparciu o opracowane poszczególne projekty działań profilaktycznych lub interwencyjnych.

XV. WYKAZ KOMÓREK DS. NIELETNICH I PATOLOGII JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH KOMENDY STOŁECZNEJ POLICJI

Komendy Rejonowe Policji

Lp.	Nazwa i adres jednostki	tel./fax
1.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa I (Śródmieście) ul. Ludna 9, 00-544 Warszawa	22-603-87-08 22-603-64-71
2.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa II (Mokotów, Ursynów, Wilanów) ul. Wita Stwosza 31, 02-661 Warszawa	22-603-28-15 22-603-18-56

3.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa III (Ochota, Ursus, Włochy) ul. Dunajeczka 15, 02-368 Warszawa	22-603-66-87
4.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa IV (Wola, Bemowo) ul. Żytnia 36, 01-198 Warszawa	22-603-79-55 22-603-71-67
5.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa V (Bielany, Żoliborz) ul. Żeromskiego 7, 01-887 Warszawa	22-603-60-44 22-603-71-13
6.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa VI (Praga-Północ, Białołęka, Targówek) ul. Jagiellońska 51, 03-301 Warszawa	22-603-84-74 22-603-84-28
7.	Komenda Rejonowa Policji Warszawa VII (Praga-Południe, Rembertów, Wawer, Wesoła) ul. Umińskiego 22, 03-984 Warszawa	22-603-83-94

Komendy Powiatowe Policji

Lp.	Nazwa i adres jednostki	tel./fax
1.	Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Mazowieckim ul. Bartniaka 19, 05-825 Grodzisk Maz.	22-755-60-10
2.	Komenda Powiatowa Policji w Legionowie ul. Jagiellońska 26b, 05-120 Legionowo	22-774-27-77
3.	Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Maz. ul. Wyszyńskiego 15/17, 05-300 Mińsk Maz.	25-759-72-00
4.	Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim ul. Paderewskiego 3, 05-100 Nowy Dwór Maz.	22-724-42-13
5.	Komenda Powiatowa Policji w Otwocku ul. Pułaskiego 7A, 05-400 Otwock	22-779-40-91
6.	Komenda Powiatowa Policji w Piasecznie ul. Kościelna 3 , 05-500 Piaseczno	22-756-70-18
7.	Komenda Powiatowa Policji w Pruszkowie ul. Kraszewskiego 8, 05-800 Pruszków	22-604-62-13

8.	Komenda Powiatowa Policji Warszawa Zach. z siedzibą w Starych Babicach ul. Warszawska 276, 05-082 Stare Babice	22-752-80-00
9.	Komenda Powiatowa Policji w Wołominie ul. Wileńska 43a, 05-200 Wołomin	22-776-20-21

Komisariaty Specjalistyczne Policji

Lp.	Nazwa i adres jednostki	tel./fax
1.	Komisariat Rzeczny Policji ul. Wybrzeże Szczecińskie 6, 03-714 Warszawa	22-603-68-60 fax 22-603-68-41
2.	Komisariat Kolejowy Policji Al. Jerozolimskie 54, 00-024 Warszawa	22-603-68-02 fax 22-603-62-27
3.	Komisariat Policji Metra Warszawskiego Al. Jerozolimskie/ ul. Marszałkowska, stacja metra „Centrum”, 01-150 Warszawa	22-655-80-10 fax 22-655-81-37
4.	Komisariat Policji Portu Lotniczego Warszawa Okęcie ul. Żwirki i Wigury 1, 02-148 Warszawa	22-650-25-82

**Pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji
ds. Ochrony Praw Człowieka**

22-603-03-62,
22-603-70-82

XVI. INNE INSTYTUCJE ZAJMUJĄCE SIĘ ZAPOBIEGANIEM DEMORALIZACJI I PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH

- 1. Biuro Rzecznika Praw Dziecka**
00-450 Warszawa, ul. Przemysłowa 30/32,
tel. 22-583-66-00
www.brpd.gov.pl
- 2. Mazowiecki Kurator Oświaty**
00-024 Warszawa, Al. Jerozolimskie 32,
tel. 22-551-24-00
www.kuratorium.waw.pl
- 3. Fundacja Dzieci Niczyje**
03-932 Warszawa, ul. Katowicka 31, tel. 22-616-02-68
www.fdn.pl

4. **Centrum Pomocy Dzieciom „Mazowiecka” Fundacji Dzieci Niczyje**
00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12/25,
tel. 22-826-14-34, 22-826-88-62
www.fdn.pl
5. **Komitet Ochrony Praw Dziecka**
00-629 Warszawa, ul. Oleandrów 6, tel. 22-626-94-19
www.kopd.pl
6. **Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie**
01-833 Warszawa, ul. Lipińska 2,
tel. 22-599-71-01, 22- 599-71-20
www.wcpr.pl
7. **Stożeczny Ośrodek dla Osób Nietrzeźwych**
01-045 Warszawa, ul. Kolska 2/4,
tel. 22-887-20-65, 22-838-84-07
8. **Helsińska Fundacja Praw Człowieka**
00-018 Warszawa, ul. Zgoda 11,
tel. 22-556-44-40, 22-828-10-08
www.hfhr.pl
9. **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”**
02-121 Warszawa, ul. Korotyńskiego 13,
tel. 800-120-002, 22-824-25-01
www.niebieskaLinia.pl
10. **Ogólnopolski Telefon Zaufania – Narkotyki**
tel. 801-199-990
11. **Infolinia Stowarzyszenia „Karan”**
tel. 800-120-289
www.karan.pl
12. **Telefon zaufania HIV/AIDS**
tel. 801-888-448, 22-692-82-26
13. **Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m.st. Warszawy**
01-170 Warszawa, ul. Młynarska 43/45
tel.: 22-443-11-20, 22-443-11-21

XVII. WYKAZ WYBRANYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH PROBLEMATYKI ZAPOBIEGANIA DEMORALIZACJI I PRZESTĘPCZOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY

1. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483).
2. *Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.* (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526).
3. *Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2012 r., poz. 788 z późn. zm.).

4. *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny* (Dz. U. z 1964 r., nr 16, poz. 93 z późn. zm.).
5. *Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń* (Dz. U. z 2013 r., poz. 482).
6. *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2010 r., nr 33, poz. 178 z późn. zm.).
7. *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356).
8. *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (Dz. U. z 2011 r., nr 287, poz. 1687 z późn. zm.).
9. *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. z 1996 r., nr 67, poz. 329 z późn. zm.).
10. *Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.).
11. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny* (Dz. U. z 1997 r., nr 88, poz. 553 z późn. zm.).
12. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. z 1997 r., nr 89, poz. 555 z późn. zm.).
13. *Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych* (Dz. U. z 2001 r., nr 98, poz. 1071 z późn. zm.).
14. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych* (Dz. U. z 2000 r., nr 80, poz. 900).
15. *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2001 r. w sprawie ośrodków kuratorskich* (Dz. U. z 2001 r., nr 120, poz. 1294).
16. *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz. U. z 2001 r., nr 124, poz. 1359).
17. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31*

stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r., nr 26, poz. 226).

18. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz. U. z 2012 r., poz. 638).*

XVIII. WYKORZYSTANE PUBLIKACJE

1. Gromek Krystyna, *Komentarz do ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*, wyd. LexisNexis, Warszawa 2001.
2. Kulczyński Krzysztof, *Przewodnik po przepisach prawnych w sprawach nieletnich zagrożonych demoralizacją i przestępczością*, Poznań 2004.
3. Szymański Andrzej, Walczak Dariusz, Krzyżak-Szymańska Ewa, *Podręcznik policjanta służby prewencyjnej. Część I*, wyd. CSP, Legionowo 2004.
4. „Zagrożenie terrorem”, KWP Katowice i Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” Katowice.

5. Opracowanie zbiorcze, *Przestępstwa z nienawiści – materiał pomocniczy dla trenera* Warszawa 2010.
6. Biuletyn RPO 2012 nr 2, *Przeciwdziałanie przemocy motywowanej rasą, pochodzeniem etnicznym i narodowością – analiza i zalecenia*, Warszawa maj 2012.